

Hallituksen esitys kalastuslaiksi / luonnos 4.12.2014

Airiston-Velkuan kalastusalueen lausunto

YLEISTÄ

Lain yleisperustelujen johdannossa todetaan, että **kalavaroihin ja kalastukseen kohdistuvat odotukset, yhteiskunnalliset arvostukset** sekä muu lainsäädäntö **ovat kalastuslain voimassaolon aikana muuttuneet olennaisesti**. Kalastuslaki kokonaisuudessaan **ei nykyisellään vastaa yhteiskunnan ja perustuslain muutoksista aiheutuneita tarpeita**.

Epäselväksi jää mitkä kalavaroihin ja kalastukseen kohdistuvat odotukset ja yhteiskunnalliset arvostukset ovat muuttuneet olennaisesti? Mitkä yhteiskunnan muutoksista aiheutuneet tarpeet korjataan kalastuslailla?

Viitataan näillä lauseilla elämyksiä hakevan pienen, mutta äänekkään joukon taitavaan mediaosaamiseen, jossa kuluttajien haluamaa ja kaikkien ravintosuosittelun mukaista elintarviketta pyytävät alkutuottajat ja yrittäjät ovat joutuneet toistuvasti perustelemaan laillista ammatinharjoittamistaan?

Kalakantojen hoidon osalta uuden lain tavoitteena on siirtyä istutuskeskeisestä kala-vesien hoidosta kalastuksensääteilyyn perustuvaan hoitoon.

Jos kutupaikat eivät ole meressä tai virtavesissä kunnossa, pelkkä sääteily ei ole ratkaisu. Kalastusalueen ammattikalastukselle ei esimerkiksi meritaimenella ole ollut merkitystä 2000 –luvun alun jälkeen. Hylkeiden tulo sisäsaaristoon, ja nykytietämyksen mukaan istutusajankohtien aikaistaminen, ovat olleet istutettujen meritaimenten kadon syitä. Vaelluskalojen lisääntymisalueet ovat varsin rajalliset Airiston-Velkuan kalastusalueella ja merialueen kalastuksensääteilyllä ei huonokuntoisten jokien vähäisiä koskialueita saada lisää, ja niiden tila ei näin paranneta. Jos Airiston yhtenäislupa-alueelta halutaan saada meritaimenia uistelemalla, niin istutuksia tarvitaan edelleen.

Kalastuksen sääteilyn kohdentamisessa on huomioitava tilastot. Vuonna 2013 Suomessa oli 562 pääammattikalastajaa ja 1 500 000 vapaa-ajankalastajaa. Lain yleisperustelut: *Suuri osa Suomessa kulutetusta kotimaisesta kalasta saadaan vapaa-ajan kalastuksen kautta.*

Lakiluonnoksessa ilmoitetaan annettavan 18 tarkennusta valtioneuvoston asetuksella ja 19 tarkennusta maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Asetus tulee valmistella yhtä aikaa lakiuudistuksen kanssa.

KALASTUSOIKEUS JA ERITYISEN KALASTUKSEEN OIKEUTTAVAT LUVAT

7§ Kelaonginta tulisi sallia vain silakanlitkaajille. Siian kelaonginnan vapauttaminen kalastonhoitomaksusta vähentäisi merkittävästi suunnitellun yhden kortin lunastamista ja edelleen vähentäisi kalatalousalueiden siiankasvatukseen / istutuksiin. Mahdollistaa ja yksinkertaistaa kalastuksenvalvontaa: jos kelaongen vieheenä käytetään muuta kuin silakkalitkaa, on kalastonhoitomaksu maksettava.

8§ Oikeudesta kalastaa ja kalastusluvista yleisellä vesialueella ja valtion yksityisten kalastusten käyttämisestä tulisi päättää ELY:n kalatalousviranomaisen. Lakiluonnoksessa päätöksentekijäksi on esitetty Metsähallitusta. Kalatalouskysymyksissä on paras asiantuntemus ELY:llä.

11§ Kalastusoikeuden vuokraus. Saaristomerellä on käytössä ja hyväksi havaittu suullinen lupa ja suullinen vuokrasopimus. Esimerkiksi troolikalastuslinjat sisäsaaristossa vaativat useiden kymmenien vesialueen omistajien luvan. Osa näistä on suuria perikuntia ja kirjallista vuokrasopimusta ei ole käytännössä aina helppo saada. Suullinen sopimus on juridisesti pitävä. Ongelmia ei näiden kanssa ole ollut. 11§ 2 mom pitäisi kirjoittaa muotoon ...Kalastusoikeuden vuokrasopimus voidaan tehdä kirjallisesti tai suullisesti.

13§ ELYn harkitessa alueellisen luvan myöntämistä kaupalliseen kalastukseen on tästä pyydyttävä lausunto kalatalousalueelta.

KALATALOUDEN ORGANISAATIOIT JA NIIDEN TEHTÄVÄT

22§ "Vesialueet jaetaan niiden omistussuhteista sekä kuntien rajoista riippumatta kalatalous-alueisiin.

Kalatalousalue muodostuu kalataloudellisesti riittävän suuresta yhtenäisestä vesistöalueesta. Kalatalousalueeseen kuuluvaa vesistöaluetta määritettäessä on erityisesti huomioitava aluejaon soveltuvuus vaelluskalojen elinkierron kannalta, vesistöjen valuma-aluejako sekä vesialueiden jako laissa vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004) tarkoitettuihin vesienhoito-alueisiin sekä merenhoitoalueeseen."

Tämä "erityisesti huomioitava" saattaa johtaa siihen, että kalatalousalueista tulee pinta-alaltaan valtavia. Tämä on ongelma Saaristomerellä sillä se tarkoittaa omistusyksiköiden massiivista määrää. Huom! Saaristomeren valuma-alue! Nyt kalastusalueellamme on yli 1 800 palstaa. Jos alue laajenee ja palstoja olisi kalastusalueella esimerkiksi 5 000 kpl – on todennäköistä, että toiminnanjohtajan työaika menee perusbyrokraatiaan.

25§ Airiston-Velkuan kalastusalueella on 1811 vesialueyksikköä. Näistä vain 135 kpl on yli 100 hehtaaria ja 234 kpl yli 50 hehtaaria. Jos ja kun kalatalousalueen yleiskokoukseen halutaan osanottajia, tulee kaikilla olla oikeus osallistua päätöksentekoon. Kalatalousalueen yleiskokouksessa kaikilla vesialueen omistajalla tulisi olla vesialuehehtaariensa mukainen äänimäärä. Järjestöillä esimerkiksi 100 ääntä. Äänileikkuri esimerkiksi 30%.

32§ Alueellinen kalatalouden yhteistyöryhmä koostuu mm. kalastus- ja ympäristöjärjestöjen edustajista. Miten päätöksenteko käytännössä toimii? Tavoitteena on estää konfliktien syntyminen - ei synnyttäminen. Kalatalousviranomaisella tulee olla päätöksentekoon valtuudet mikäli yhteistyöryhmä ei yksimielinen. ELY:n kalatalousviranomaisen (ei yhteistyöryhmän) tulee tehdä ehdotus alueensa kalatalousaluejaksi. Yhteistyöryhmä ei saa olla ylin päättävä elin. Tämä on tärkeässä ristiriidassa lain perusteluihin kirjattuun: *Ehdotuksen perustana on alhaalta ylöspäin lähtävä suunnittelujärjestelmä.* Ammattikalastusta vastustavien ympäristöjärjestöjen osallistuminen kalatalouden yhteistyöryhmään ei edistä kalataloutta. Perustelujen esipuheessa (esityksen

pääasiallinen sisältö) todetaan: *Lailla pyritään luomaan hyvät edellytykset kaupalliselle ja vapaa-ajan kalastukselle.*

KALAVAROJEN KÄYTÖN JA HOIDON SUUNNITTELU

37§ Käyttö- ja hoitosuunnitelman hyväksyminen. ELY tarkastaa suunnitelman laillisuuden ja sisällön yleisten linjausten olevan yhteneväiset kalatalousaluetta laajemman alueen tavoitteiden kanssa on kalatalousalueen yleiskokouksella valtuudet hyväksyä tämä. Lakiluonnoksen 32§:n mukaan yhteistyöryhmä tekee esityksiä ja aloitteita kalastuksen järjestämiseen ja kalankantojen hoitoon liittyen sekä arvioi käyttö- ja hoitosuunnitelmien laadun sekä niissä esitettyjen toimenpiteiden asianmukaisuuden. Lakiluonnoksen esittämän mallin mukaan ELY hyväksyy yhteistyöryhmän esityksen ja vesialueen omistajilla ei juurikaan jää mahdollisuutta päätöksiin.

PYYNNIN JÄRJESTÄMINEN

42§ Osakaskunnan kalastusoikeuden jakaminen. Tämä pykälä pitää muotoilla siten, että kaupalliselle kalastukselle (rysäpyynti, troolikalastus) jää mahdollisuus vuokrata vesialuetta. On vaara, että troolille ja rysälle määrätään sellaiset yksikköluvut, että osakkaille varattavien yksiköiden jälkeen ei kaupalliselle kalastukselle jää enää tilaa.

KALASTUKSEN OHJAUS JA RAJOITTAMINEN

49§ Kaupalliselle kalastajalle määritettyjä pyydyksiä saa käyttää ainoastaan rekisteröitynyt kaupallinen kalastaja vesialueesta riippumatta. 150 m verkkoja on riittävä määrä kotitarve- ja vapaa-ajankalastukselle.

53§ Kalatalousalueille tulee jättää mahdollisuus perustaa rauhoitusalueita tai olla perustamatta käyttö- ja hoitosuunnitelman tavoitteet huomioiden.

VAELLUSKALAT JA KALAN KULUN TURVAAMINEN

65§ Rysäpyynti vaelluskalavesiin liittyvässä jokisuussa on oltava edelleen mahdollista poikkeusluvalla vaelluskalojen kulun turvaaminen huomioiden. Keväinen rysäpyynti tulisi olla mahdollista ilman poikkeuslupahakemusta kalaväylän ulkopuolella.

66§ Kalaväylä. Kalaväylä on kolmannes keskivedenkorkeuden mukaisesta joen, salmen tai kapeikon leveydestä sen syvimmällä kohdalla. Salmassa ja kapeikoissa tulee huomioida myös veden syvyys. Kalan kulkua ei vaaranneta jos korkeussuunnassa on kolmannes verkotettu pohjaverkolla. Nykyisin pyydyksen asettajan ja valvojan on käytännössä mahdotonta tietää missä syvin kohta mutkittelee. Tulisi kirjoittaa muotoon: Kalaväylä on kolmannes keskivedenkorkeuden mukaisesta joen, salmen tai kapeikon leveydestä ja korkeudesta.

KALATALOUDEN EDISTÄMINEN JA RAHOITUS

78§ Kalastonhoitomaksu kalenterivuodesta 35 € eli runsas 10 snt per päivä on täysin alimitoitettu.

83§ Vesialueen omistajan on vuosittain haettava viehekorvaukset kalatalousalueelta. Raskasta byrokraatia. Kertahaku riittää ja viiden vuoden välein uusittava.

KAUPALLINEN KALASTUS

86§ Korjattava muotoon: Kaupalliseksi kalastajaksi voi rekisteröityä luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, jonka vakituinen asuinpaikka on Suomi.

90§ Kalan myynti oltava mahdollista ainoastaan kaupallisille kalastajille. Jokainen saaliin ensimyyntiä harjoittava pitää ilmoittautua kaupallisen kalastajan ryhmään II. Kaikki keinotekoiset kilorajat edistävät harmaata taloutta. Saaliin ensiostajan pitää tarkastaa myyjän rekisteritila (kaupallinen kalastaja näyttää ELYn myöntämän kalastuslisenssin). Tämä mahdollistaa valvonnan ja saalistietojen keräämisen.

KALATALOUSHALLINNON REKISTERIT

92§ Kalataloushallinnon tietojärjestelmän käyttötarkoitus. Kalatalousalueiden toiminnanjohtajille on varattava mahdollisuus saada tietoja esim. kalastuksenvalvontaan, käyttö- ja hoitosuunnitelmien laadintaan sekä kalakantojen hoitoon liittyvien tehtävien hoitamiseen liittyvissä kysymyksissä.

KALASTUSRIKKOMUS

117§ On huomioitava, että kaupallisen kalastuksen (rysä- ja troolipyynnin) yhteydessä alamittaisia kaloja (kuha) voi joutua pieni määrä (konevoimin tapahtuvan koennan aikana) saaliin (esim. silakka ja kuore) joukkoon. Määrät ovat kuitenkin mitättömiä ja niillä ei ole merkitystä kalakannoille. Tahattomasti saaliiksi joutuneen ja maihintuodun alamittaisen kalan hallussapito ei voi olla rangaistava teko trooli- ja rysäpyynnissä käytettäessä pumppu tms. apuvälinettä.

Turussa 27.1.2014*

Airiston-Velkuan kalastusalueen hallituksen valtuutuksella

Timo Saarinen
isännöitsijä

*Saatu lisäaikaa lausunnon jättämiseen (23.1.2014 Eija Kirjavainen sähköposti